käännös

PÖYTÄKIRJA

Rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta
(*tehty Montrealissa 4 päivänä huhtikuuta 2014*)

4. huhtikuuta 2014

PÖYTÄKIRJA

RIKOKSISTA JA ERÄISTÄ MUISTA TEOISTA ILMA-ALUKSISSA TEHDYN YLEISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA

TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN SOPIMUSVALTIOT, JOTKA

PANEVAT MERKILLE, että valtiot ovat ilmaisseet huolensa ilma-aluksissa tapahtuvan häiriökäyttäytymisen vakavuuden ja toistuvuuden voimakkaasta kasvusta, mikä voi vaarantaa ilma-aluksen tai siinä olevien henkilöiden tai omaisuuden turvallisuuden taikka vaarantaa hyvän järjestyksen ja kurin ilma-aluksessa;

TIEDOSTAVAT monien valtioiden halun avustaa toisiaan häiriökäyttäytymisen hillitsemisessä ja hyvän järjestyksen ja kurin palauttamisessa ilma-aluksissa; ja

USKOVAT, että näihin huolenaiheisiin vastaamiseksi on tarpeen hyväksyä määräyksiä, joilla muutetaan Tokiossa 14 päivänä syyskuuta 1963 allekirjoitetun *rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa tehdyn yleissopimuksen* määräyksiä;

OVAT SOPINEET SEURAAVASTA:

I artikla

Tällä pöytäkirjalla muutetaan Tokiossa 14 päivänä syyskuuta 1963 allekirjoitettua *rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa tehtyä yleissopimusta* (jäljempänä ”yleissopimus”).

II artikla

1. Korvataan yleissopimuksen 1 artiklan 3 kohta seuraavalla tekstillä:

”3. Tätä yleissopimusta sovellettaessa:

a) ilma-aluksen katsotaan olevan lennolla siitä hetkestä lähtien, jolloin ilma-alukseen nousemisen jälkeen kaikki ilma-aluksen ulko-ovet suljetaan, siihen saakka, kunnes jokin näistä ovista avataan ilma-aluksesta poistumista varten; pakkolaskutapauksessa lennon katsotaan jatkuvan aina siihen saakka, kunnes toimivaltaiset viranomaiset ottavat vastatakseen ilma-aluksesta sekä siinä olevista henkilöistä ja omaisuudesta; ja

b) silloin kun lentotoiminnan harjoittajan kotivaltio ei ole sama kuin ilma-aluksen rekisteröintivaltio, yleissopimuksen 4, 5 ja 13 artiklassa käytetyn termin ”rekisteröintivaltio” katsotaan viittaavan lentotoiminnan harjoittajan kotivaltioon.”

III artikla

Korvataan yleissopimuksen 2 artikla seuraavalla tekstillä:

”**2 artikla**

Lukuun ottamatta 4 artiklassa tarkoitettuja tapauksia minkään tämän yleissopimuksen määräyksen ei saa tulkita oikeuttavan tai velvoittavan ryhtymään mihinkään toimenpiteeseen sellaisten rikoslakien vastaisten rikosten johdosta, jotka ovat luonteeltaan poliittisia tai jotka perustuvat minkäänlaiseen syrjintään esimerkiksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, etnisen syntyperän, poliittisen mielipiteen tai sukupuolen perusteella, jollei ilma-aluksen tai siinä olevien henkilöiden tai omaisuuden turvallisuus edellytä tällaisia toimenpiteitä.”

IV artikla

Korvataan yleissopimuksen 3 artikla seuraavalla tekstillä:

”**3 artikla**

1. Ilma-aluksen rekisteröintivaltiolla on oikeus käyttää tuomiovaltaa rikoksiin sekä muihin tekoihin, jotka on tehty ilma-aluksessa.

1 *bis*. Valtiolla on myös oikeus käyttää tuomiovaltaa rikoksiin sekä muihin tekoihin, jotka on tehty ilma-aluksessa:

a) ilma-aluksen laskeutumisvaltiona, kun ilma-alus, jossa rikos tai muu teko on tehty, laskeutuu sen alueelle teosta epäillyn ollessa yhä aluksessa; ja

b) lentotoiminnan harjoittajan kotivaltiona, kun ilma-alus, jossa rikos tai muu teko on tehty, on vuokrattu ilman miehistöä vuokralleottajalle, jolla siinä valtiossa on pääasiallinen toimipaikkansa tai sen puuttuessa vakituinen asuinpaikkansa.

2. Jokaisen sopimusvaltion on ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat olla tarpeellisia, jotta se ilma-aluksen rekisteröintivaltiona voi käyttää tuomiovaltaa rikoksiin, jotka on tehty tässä valtiossa rekisteröidyssä ilma-aluksessa.

2 *bis* Jokaisen sopimusvaltion on myös ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat olla tarpeellisia, jotta se voi käyttää tuomiovaltaa rikoksiin, jotka on tehty ilma-aluksessa seuraavissa tapauksissa:

a) ilma-aluksen laskeutumisvaltiona kun:

(i) rikoksen tekopaikkana olleen ilma-aluksen edellinen lähtöpaikka tai seuraava suunniteltu laskeutumispaikka sijaitsee sen alueella ja ilma-alus myöhemmin laskeutuu sen alueelle epäillyn ollessa yhä aluksessa; ja

(ii) ilma-aluksen tai siinä olevien henkilöiden tai omaisuuden turvallisuus taikka hyvä järjestys ja kuri ilma-aluksessa ovat vaarassa;

b) lentotoiminnan harjoittajan kotivaltiona, kun ilma-alus, jossa rikos on tehty, on vuokrattu ilman miehistöä vuokralleottajalle, jolla siinä valtiossa on pääasiallinen toimipaikkansa tai sen puuttuessa vakituinen asuinpaikkansa.

2 *ter* Käyttäessään tuomiovaltaa laskeutumisvaltiona valtion on otettava huomioon, katsotaanko kyseinen rikos tai muu teko rikokseksi lentotoiminnan harjoittajan kotivaltiossa.

3. Tämä yleissopimus ei estä rikosoikeudellisen tuomiovallan käyttöä kansallisen lain mukaisesti.”

V artikla

Lisätään yleissopimuksen 3 *bis* artiklaksi seuraava teksti:

”**3 *bis* artikla**

Jos tuomiovaltaa 3 artiklan nojalla käyttävälle sopimusvaltiolle on ilmoitettu tai se on muulla tavoin saanut tietoonsa, että yksi tai useampi muu sopimusvaltio suorittaa tutkintaa, nostaa syytteen tai järjestää oikeuskäsittelyn liittyen samoihin rikoksiin tai muihin tekoihin, kyseisen sopimusvaltion tulee tarpeen mukaan neuvotella asiasta näiden muiden sopimusvaltioiden kanssa toimenpiteiden koordinoimiseksi. Tämän artiklan velvoitteet eivät rajoita sopimusvaltiolle 13 artiklan mukaisesti määrättyjä velvoitteita.”

VI artikla

Poistetaan yleissopimuksen 5 artiklan 2 kohta.

VII artikla

Korvataan yleissopimuksen 6 artikla seuraavalla tekstillä:

”**6 artikla**

1. Ilma-aluksen päälliköllä on oikeus, kun hänellä on perusteltu syy uskoa, että joku henkilö on tehnyt tai on tekemäisillään ilma-aluksessa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen tai muun teon, ryhtyä tätä henkilöä vastaan kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin, kiinni ottaminen mukaan luettuna, jotka ovat välttämättömiä:

(a) ilma-aluksen tai siinä olevien henkilöiden tai omaisuuden turvallisuuden suojelemiseksi; tai

(b) hyvän järjestyksen ja kurin ylläpitämiseksi ilma-aluksessa; tai

(c) voidakseen luovuttaa tällaisen henkilön toimivaltaisille viranomaisille tai poistaa hänet ilma-aluksesta tämän luvun määräysten mukaisesti.

2. Ilma-aluksen päälliköllä on oikeus vaatia apua muulta miehistön jäseneltä tai hän voi oikeuttaa tämän antamaan apua ja hän voi pyytää tai oikeuttaa, mutta ei vaatia, lennolla matkustavan turvahenkilön tai matkustajan antamaan apua sellaisen henkilön kiinni ottamiseksi, jonka kiinniottoon päälliköllä on oikeus. Jokaisella miehistön jäsenellä tai matkustajalla on myös oikeus ryhtyä kohtuullisiksi katsottaviin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ilman tällaista valtuutusta, kun hänellä on perusteltu syy uskoa, että toimenpide on välittömästi välttämätön ilma-aluksen tai siinä olevien henkilöiden tai omaisuuden turvallisuuden suojelemiseksi.

3. Kahdenvälisen tai monenkeskisen sopimuksen tai kyseessä olevien sopimusvaltioiden välisen järjestelyn nojalla lennolla matkustavalla turvahenkilöllä on oikeus ryhtyä kohtuullisiksi katsottaviin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ilman tällaista valtuutusta, kun hänellä on perusteltu syy uskoa, että toimenpide on välittömästi välttämätön ilma-aluksen tai siinä olevien henkilöiden turvallisuuden suojelemiseksi laittomalta teolta ja kyseisen sopimuksen tai järjestelyn salliessa vakavilta rikoksilta.

4. Tämän yleissopimuksen ei miltään osin katsota muodostavan sopimusvaltiolle velvoitetta perustaa lennolla matkustavia turvahenkilöitä koskevaa ohjelmaa tai suostua kahdenväliseen tai monenkeskiseen sopimukseen tai järjestelyyn, jolla ne sallisivat lennolla matkustavien ulkomaisten turvahenkilöiden

toiminnan omalla alueellaan.”

VIII artikla

Korvataan yleissopimuksen 9 artikla seuraavalla tekstillä:

”**9 artikla**

1. Ilma-aluksen päällikkö voi luovuttaa minkä tahansa sopimusvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueelle ilma-alus laskeutuu, henkilön, jonka hän perustellusta syystä uskoo tehneen ilma-aluksessa teon, joka hänen mielestään on vakava rikos.

2. Ilma-aluksen päällikön on niin pian kuin käytännössä mahdollista ja, mikäli mahdollista, ennen ilma-aluksen laskeutumista sopimusvaltion alueelle mukanaan henkilö, jonka ilma-aluksen päällikkö aikoo luovuttaa edellisen kohdan mukaisesti, ilmoitettava aikomuksestaan ja sen syistä tämän valtion viranomaisille.

3. Ilma-aluksen päällikön on annettava viranomaisille, joille rikoksesta epäilty henkilö on luovutettu tämän artiklan määräysten mukaisesti, ne todisteet ja tiedot, jotka hänellä on laillisesti hallussaan.”

IX artikla

Korvataan yleissopimuksen 10 artikla seuraavalla tekstillä:

”10 artikla

Ilma-aluksen päällikköä, muuta miehistön jäsentä, matkustajaa, lennolla matkustavaa turvahenkilöä, ilma-aluksen omistajaa tai lentotoiminnan harjoittajaa tai henkilöä, jonka lukuun lento on suoritettu, ei pidä saattaa oikeudenkäynnissä vastuuseen niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tämän yleissopimuksen mukaisesti, kun käsitellään toimenpiteiden kohteena olleen henkilön kohtelua.”

X artikla

Lisätään yleissopimuksen 15 *bis* artiklaksi seuraava teksti:

”15 *bis* artikla

1. Jokaista sopimusvaltiota kannustetaan ryhtymään toimenpiteisiin, jotka saattavat olla tarpeen asianmukaisten rikosoikeudellisten, hallinnollisten tai muiden oikeudellisten menettelyjen käynnistämiseksi sellaista henkilöä kohtaan, joka on syyllistynyt 1 artiklan 1 kohdan mukaiseen rikokseen tai muuhun tekoon ilma-aluksessa, etenkin johonkin seuraavista:

a) fyysinen väkivalta miehistön jäsentä kohtaan tai sillä uhkaaminen; tai

b) kieltäytyminen noudattamasta ilma-aluksen päällikön antamaa tai hänen puolestaan annettua laillista ohjetta, jonka tarkoituksena on suojella ilma-aluksen tai siinä olevien henkilöiden tai omaisuuden turvallisuutta.

2. Tämä yleissopimus ei miltään osin vaikuta kunkin sopimusvaltion oikeuteen säätää tai säilyttää kansallisessa lainsäädännössään asianmukaisia toimenpiteitä ilma-aluksessa tehtyjen häiritsevien tai väkivaltaisten tekojen rankaisemiseksi.

XI artikla

Korvataan yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohta seuraavalla tekstillä:

”**16 artikla**

1. Kun on kysymys rikoksentekijän luovuttamisesta sopimusvaltioiden välillä, ilma-aluksessa tehtyjä rikoksia on käsiteltävä niin kuin ne olisi tehty tapahtumapaikan lisäksi myös niiden sopimusvaltioiden alueella, joiden edellytetään käyttävän tuomiovaltaansa kyseiseen rikokseen 3 artiklan 2 ja 2 *bis* kohtien mukaisesti.”

XII artikla

Korvataan yleissopimuksen 17 artikla seuraavalla tekstillä:

”**17 artikla**

1. Suorittaessaan tutkinta- tai pidättämistoimenpiteitä tai muutoin käyttäessään tuomiovaltaa asiassa, joka koskee ilma-aluksessa tehtyä rikosta, sopimusvaltion on otettava asianmukaisesti huomioon lentoliikenteen turvallisuus ja muut intressit ja toimittava niin, että vältetään tarpeetonta ilma-aluksen, matkustajien, miehistön tai rahdin viivytystä.

2. Täyttäessään velvoitteitaan tai käyttäessään tässä yleissopimuksessa sallittua harkintavaltaa jokaisen sopimusvaltion on toimittava niiden velvoitteiden ja vastuiden mukaisesti, jotka valtioille on kansainvälisen oikeuden nojalla asetettu. Tässä suhteessa jokaisen sopimusvaltion on huomioitava oikeusturvaa ja oikeudenmukaista kohtelua koskevat periaatteet.”

XIII artikla

Lisätään yleissopimuksen 18 *bis* artiklaksi seuraava teksti:

”18 *bis* artikla

Tämä yleissopimus ei miltään osin sulje pois oikeutta hakea aiheutuneiden vahinkojen korvaamista kansallisen lain nojalla 8 tai 9 artiklan mukaisesti ilma-aluksesta poistetulta tai luovutetulta henkilöltä.”

XIV artikla

Tähän pöytäkirjaan liitetyt arabian-, kiinan- ja venäjänkieliset yleissopimuksen tekstit ovat yhdessä englannin-, ranskan- ja espanjankielisten tekstien kanssa yhtä todistusvoimaiset kaikilla kuudella kielellä.

XV artikla

Yleissopimus ja tämä pöytäkirja luetaan ja tulkitaan tämän pöytäkirjan sopimusvaltioiden kesken yhdeksi ainoaksi asiakirjaksi, ja niistä käytetään yhdessä nimeä Tokion yleissopimus, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2014 tehdyllä Montrealin pöytäkirjalla.

XVI artikla

Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten Montrealissa 4 päivänä huhtikuuta 2014 niille valtioille, jotka osallistuivat Montrealissa 26.3.-4.4.2014 pidettyyn kansainväliseen ilmailuoikeuden konferenssiin. Pöytäkirja on 4 päivästä huhtikuuta 2014 avoinna allekirjoittamista varten kaikille valtioille Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön päämajassa Montrealissa, kunnes se tulee voimaan XVIII artiklan mukaisesti.

XVII artikla

1. Allekirjoittajavaltiot ratifioivat tai hyväksyvät tämän pöytäkirjan. Pöytäkirjan ratifiointi- tai hyväksymiskirjat talletetaan Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön pääsihteerin huostaan, joka täten nimetään tämän pöytäkirjan tallettajaksi.

2. Valtio, joka ei ratifioi tai hyväksy tätä pöytäkirjaa tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, voi liittyä siihen milloin tahansa. Liittymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan.

3. Mikäli valtio, joka ei ole yleissopimuksen sopimusvaltio, ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan tai liittyy siihen, se ratifioi tai hyväksyy Tokion yleissopimuksen sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2014 tehdyllä Montrealin pöytäkirjalla tai liittyy siihen.

XVIII ARTIKLA

1. Tämä pöytäkirja tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona tallettajan huostaan on talletettu kahdeskymmenestoinen ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirja.

2. Sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan tai liittyy siihen sen jälkeen, kun kahdeskymmenestoinen ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, tämä pöytäkirja tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona kyseinen valtio on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

3. Heti tämän pöytäkirjan tultua voimaan tallettajan on rekisteröitävä se Yhdistyneissä Kansakunnissa.

XIX ARTIKLA

1. Jokaisella tämän pöytäkirjan sopimusvaltiolla on oikeus irtisanoutua siitä ilmoittamalla tästä kirjallisesti tallettajalle.

2. Irtisanoutuminen tulee voimaan yhden vuoden kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

XX ARTIKLA

Tallettajan on viipymättä ilmoitettava kaikille tämän pöytäkirjan allekirjoittaneille valtioille ja sopimusvaltioille jokaisen allekirjoituksen päivämäärästä, jokaisen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamispäivämäärästä, tämän pöytäkirjan voimaantulopäivästä sekä muista olennaisista tiedoista.

MINKÄ VAKUUDEKSI allekirjoittaneet edustajat, asianmukaisesti siihen valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

TEHTY Montrealissa neljäntenä päivänä huhtikuuta kaksituhattaneljätoista englannin-, arabian-, kiinan-, ranskan-, venäjän- ja espanjankielisenä kappaleena, jotka kaikki ovat yhtä todistusvoimaiset. Tekstit katsotaan todistusvoimaisiksi siitä lukien, kun konferenssin sihteeristö on konferenssin puheenjohtajan valtuuttamana tarkistanut tekstien yhdenmukaisuuden yhdeksänkymmenen päivän kuluessa tästä päivästä lukien. Pöytäkirja talletetaan Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön huostaan, ja tallettaja toimittaa tämän pöytäkirjan oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille tämän pöytäkirjan sopimusvaltioille.

— — — — — — —